داستانی هەڵۆی سوور

ئادەمیزاد قەت بۆ ئەوە نەخوڵقاوە تا ببەزێ!.
ئەشێ مرۆڤ تێك بشكێنرێ بەڵام هەرگیز نابەزێنرێ.
ئێرنیست هیمنگوای
لەڕۆمانی "پیرەمێردو زەریاوە"وە

داستانی هەڵۆی سوور

-1-

هەور تەتەڕکە خێرا و مژدەی سەوزی
ئەم بارانە ئەدا بەتۆ
بچۆ بەری
بچۆ بەری‌و
لەخۆشیاندا تڕ تڕ بگری!
زۆر دەمێک بوو، ئاسۆ وەکوو
شاعیرێکی تەنیای چاوشین
ئانیشکی دادا بووە سەرکەل
غەمگین.. غەمگین،
بەر پەنجەرەی چاوڕوانی گڕانەوەی
باڵندەی وشەی گرتبوو
بەیانیان زوو

ژانی نەنووستووی ئەو، ئەبوو:
بەنامۆیەکی گەڕیدەی سەر هەڵگرتووی
شاخ‌و دۆڵی
وڵاتی تەم
وڵاتی خۆی
لەئەنگۆرەشدا، هەناسەی
ئەبوو بە کزە بایەکی
باوەشێنیکەر
بۆ ئاگردانی برینی پڕ لەپشکۆی
سەرنجی وێڵی ئەفڕی‌و ئەڕژی
لەو سەرەوە، برژانگی تەڕئەهاتەوە
هیچ دیار نەبوو کپ‌و خامۆش
هیچ دیار نەبوو کپ.
هیچ دیار نەبوو
هیچ!
***

باڵندکان لەکۆچدا بوون
ڕێگە ون‌و، کۆچ بێ وادە
هەتاو: لەتەما خنکابوو
زەریا کاروانی قووت دا بوو
هەوار: دووکەڵ، وشە: نمەی
نەباریو بوو.
چاوی شاعیر دوو ئەستێرەی
خۆڵەمێشیی، لەناو سەردا
قەتیس ماو بوون.
دەستی شاعیر دوو لقی وشکی
دارێکی لەدارستان بەجێ ماو بوون
یاری شاعیر،
دوو سۆیسکە مەمکی سپیلکەی

لەبناردا سەر بڕاو بوون.

***

زمان دەمی گۆڕانێ بوو
ڕوومەتی ئارامو ئۆقرەی،
کچی خۆری قاش قاش ئەکرد
دڵۆپی سوور تکایە سەر:
شەوی تەمەن
بووکە بە بارانەی خوێنین باڵای تۆ بوو
هەژاری گوند، هەژاری شار
کۆڵان.. کۆڵان..تەلان.. تەلان
ئەیان گڕان.
ئەی باڵا ئاوێنەی گوڵین!
تۆ ئەڕۆشتیو چاوم لێ بوو
هەنگاو، هەنگاو لەدواتەوە
مێژوویەکی تازە-ئەڕوا-!

***

ڕاوان کرد و ماڵیان چۆڵ کرد
ڕاویان کردو ئاگریان بەردایە بێشکە
بێشکە گریاو بوو بەزوخاڵ
ڕووباریان کوشت.
ڕاویان کردو ماڵیان چۆڵ کرد
ئابڕوو مەلکی سپی بوو
خستیانە ناو
قەفەزی سنگی فەرهادێو
هەڵیان گرتو بردیان بۆ شا
ئابڕوو سەر پۆشی کڕوان بوو
دایان بەسەر تەرمەکەمداو
بردیان بۆ شا
دوای قاقایەک کە "شا" سەرێکی هەڵبڕی
مەلی هێنایە دەرەوەو

لەبەر قاچی شا بانوودا سەری بڕی
ئەمجارەیان دانەوێوەو
بەسەر پۆشیش
پێڵاوەکانی پێی سڕی!
***
ئەوەتا وا
لەپرسەی ڕیارو شاخا
شایی مەرگو برسێتیە
کات: کوللەیە
چاوی کڵێگەو چرا ئەخوا
ئەوەتا وا
کوردستانم بەلەمێکی سەرگەردانە
ڕەو گێژو گەرداو ئەڕوا
***
وەرن گوێ لەخوێنم بگرن
تاوانەکان بنووسنەوە
چۆن ئەژمێردرێن؟!
وەرنە سەر منارەی دەنگمو
"قەلای دم دم"ێکی تازە
بخوێننەوە.
کێ ئەتوانێ گوێی بۆ بگرێ؟!
کەژ کچێکی بسک سەوزی
لەش ڕێینی چواردە ساڵ بوو
بەزیندوویی
ئەیان پەستایە گۆووەو
پڕ بەدەربەند، ئەیزریکان.
***
وا دووبارە هەر هەمان تۆڕ
گرتمیەوە

تۆ ئاوێ بدەرەوە
چۆن تۆڕە:
وردە ماسی قەتیس ئەکاو
گەورە ماسیش سووکـو باریک
لێوەی ئەچێتە دەرەوە.
***
ئێوەی ئەی گەورە پیاوینە
پیاوانی دز
پیاوانی پووت
چاومان لێ یە:
لەناو لنگی تارانەوە سەر دەرئێنن
لەگەڵ خۆتاندا وەکـ جانتای،
ڕوشی دەستتان
ئوتێلی.. ئوتێلی
شەقام.. شەقام
ڕوو زەردیتان ئەگێڕن
ئێوە ئەی گەورە پیاوینە
پیاوانی پووت
چاومان لێ یە
بەپێز جامانە دائەگرن
دای ئەگرنو پەردەو کوللەی دەوری چرپای
سۆزانییەکانی تارانی پێ ئەگرن!
من ئەو شاعیرە ناسکەی
ڕاڕەدوو نیم
هەرچی گوڵێ کە هەڵوەری
تێر بۆی بگریم!
***

ئەم بەیانییە تەرمەکەی
دوێنێی خۆم ناشت!

-"أغا بيا"

-بۆچی لێرەین؟!

دەریاچەکەی سەرووی "ورمێ" ئاسمانێکی دابەزیوو بوو.

پەپوولەکەی هیلاکی چاو نەگەیشتە هیچ لایەکیو ئەهاتەوە

لەخوێ ئاودا، برینەکان، بەبێ ئەوەی فڕیان بکەن

ئەیان زانی چۆن دەستی خۆێ ئەبزۆێن

بەبێ ئەوەی فڕیان بکەن،

ئەیان زانی بەکام زمان خەمی دەرچایە ئەدوێن

-ئەی دەریاچە ناسیاوە نەناسیاوەکە ئەمانبینی؟

ئێمە دۆستو کەسو کاری،

"گەلاوێژ"کێین کاروانمان ون کردووە.

-"أغا بیا"

-"ئێمە لە کوێین"؟

لەبەستێندا ئێمە لم بووین

وێڵ بوون لەدەنگی "گوگوش"دا

دەستی بەسەر سەری نەرمی،

ئاسکی دڵماندا ئەهێنا

بەڵام جەخار! دەرزی هەموو قەوانەکان

لەبرژانگی هەڵکێشراوی خۆمان بوونو

خاتوو گوگوش

بەنێوەجامەی زەردو سوری ئاوازەکان

ڕاوی ئاسکەکەی ئەکردین.

جەخار! جەخار!

لەبەستێندا ئێمە لم بووین

بچووکترین منداڵی "شا"

بەچیلکەیەک:

"پایان"ی لەسەر ئەنووسین!

-قوربانتان بین، ئاگادارن؟

-ئێرە کوێیە؟

شەقامەکان پڕ بوون لە تابووتی ڕەش بوون
سەرەکانیان کرا بۆوە
لەناویاندا-موعینی-یەکان ڕاکشا بوون
کەبەسەریاندا ئەگریشتین
دەرەلنگی
شەڕواڵە کانیان ئەگرتین
"ئەوە چۆن بوو نە ئەمردین"؟
-ئێرە کوێیە
سەرەتا بوو: پەیکەری باوکـو کوڕەکە دەم بەخەندە
لەسەر سەکۆ هاتنە خوارێو پێشمان کەوتن
جانتاکانیان بۆ هەڵگرتین
لە ئوتێلی-ئاریان-دا
کام ژوور پۆشتەو ڕازاوە بوو
بۆیان گرتین
-سوپاس، سوپاس!
وەختێ ئەوان گەڕانەوە سەر سەکۆکە
کۆنە زامێکی مەهاباد زۆر بەپەلە هاتە لامان
-دەخیلتان بم چاوم لێ بوو
کە باوکەکە چاوی لە کوڕەکە داگرت
دووسێ کەوت چاوی داگرت
دەخیلتان بم چاوم لێ بوو
دەخیلتان بم!
-ئێرە کوێیە؟
کۆتایی بوو، پەیکەری کوڕو باوکەکە دانەبەزین
پشت لەئێمەو ڕووڵەپیاوە پووتەکانمان
هەڵ ئەپەڕین
کوژراو بووین و هاوارمان کرد
کوژراو بووینو ئەمانبینی:
-ئەوە مێزەرە سپیەکەی" محەمەدە"
بۆتە دەسماڵی سەرچۆپی

مەرگێکی سووری دووبارەی
بەهاری شار
ئەوە چۆغەی موعینی‌یە،
بەسەر ئەسپی "قودسی"یەوە
دەوران ئەکاو
جارێکی تر
ئەیجۆشینێ کوتەڵی شار!.
***
ئەی تفەنگەکەی "موعینی"
تەنها ئەو وەختە ببوورە
لەپیاو کوژان
گەر توانیان جارێکی تر
"موعینیت" بۆ بهێنینەوە
بتکاتە شان.
***
بەدڵدارانی شەم بڵێن
حەریقێ بەربۆتە دڵم
هەر کە ئەدۆیم
ئەبێ بە وەرزی ژیلەمۆو پشکۆ بارین
بە دڵدارانی شەم بڵێن
لەبەر بۆنو بۆکروزی جەرگی منە
باخان چاویان پڕ ئەبێ لە ئاوو، کەژان
هەموو وەکوو دایکم ئەگرین.
بەدڵدارانی شەم بڵێن
با بە دەرونما هەڵگەڕێن
بەڵام هێواش، نەبا پەیژەی
ئێسکم بشکێ
وا ئەکەوم!
بەدڵدارانی شەم بڵێن
با دەس بەنە پەلی شەمو

لەناو دڵما دەری بێنن
دەری بێنن
با بسووتێم ئەو نەسوتێ!
***
خۆ ئەمبینن!
من سووتاوم‌و لەسەر تەختی ناوچەوانم
گوڵان ئەڕوێن
ئەی دڵدارە ئاوارەکان!
تەماشاکەن
وردبنەوە کام گوڵ، شەوقی چاوەکانی
ئەگاتە شەوقی چاوانی،
گوڵاڵەی خوێن.

-3-

هەرێزی شەو بە لەشتا ئەتەنێتەوە
تۆ خاکێکی بەبڕشتی
هەموو وەرزێ
هەر یەکـو سەد گوڵە ژانی تازە ئەبڕی
هەرێزی شەو بە لەشتا ئەتەنێتەوە
تۆ پرتێکی وشپۆشیتـو
بەمۆژگارە
خەمی سووری ئەم شاخانە
بەسەرتا ئەپژێتەوە.
***
لەم شەوەدا درەختەکان بیناییان:
وەکوو شوشەی چرایەکی دووکەڵ خواردوو،
نابینێتـو هەر کەهەنگاو هەڵ ئەهێنن
بەسەر یەکدا ئەکەون‌و پەل ئەکوتن
هەر تەڵەزمەو ئەچێ بەچاوی گەڵادا
دارستانێ هەمووی کوێرە!

لەسەر ترۆپکی شاخەوە
کەشوانەکە دائەگیراو
قۆڵی ئەکرد بەقۆڵی گۆرانییە کانیا
گاڵۆکەکەی ئەکرد بەسەرینی دەستی
ئەوسا ئیتر دارستانی دار بەڕوەکان
هەڵ ئەپەڕین، ئەیان زانی،
هیچ ڕووبارێ شەپۆلی لێ نەمردوەو
هیچ دڕکێکیش نەیڕواوە
سەر بکێشێتە ماڵی هیچ گوڵێکەوە
ئیتر هەتا گۆرانی شوان
کلاوی قوچی لاوکـو حەیرانەکەی،
لارتر لەسەر سەری کەژو
گردۆڵکەکان دابنایە
سەمای بەفرو قەڵبەزەکان
باوەشیان ئەکرد بە ملی کوردستانداو
گەنج ئەبۆوە ئەم دنیایە.
***
لەم شەوەدا بەرانە کێوییی شاخی خۆی لێ بۆتە تەوق
ئەوەتا گشت پێ دەشتەکان وەکـ ڕانە مەڕئەبڕنەوە
شانەی هەنگـو هێلانەکان
بۆ دورگەی مەرگـ ئەگوێزنەوە.
***
ئەسپەکان چۆڕچۆڕی فرمێسکیان
کەوتە بن سمەکان
تەوێڵیان وەکـ ئالا ی جێ ماوی ئۆردویەکـ،
لەغاردا جێ هێشتـو کەوتنە ژێر لمەوە.
ئەسپەکان حیلەیان لەقوڕگیان جوێ بۆوە
مێخەکان سواریان بوون
بڕوانە ئاوزەنگی چۆن لەپاڵ ئاخڕدا
بۆ قاچی سوار ئەگری!

"ئەسپەکان زریانی توڕو بوون
لەبەر پێی زەمیندا مەحاڵیان یخ ئەدا"
***
تۆ گوێ هەڵخە بابزانم
کوروزانەوەی گەنمو ئەم زەمینە
چۆن لەیەک جیا ئەکەیتەوە؟
ناڵەی پەلکە گیاو ئەو شیعرە
بەچیدا ئەناسیتەوە؟
تۆ گوێ هەڵخەو من پێت بڵێم: گۆێت لە چیە!
***
لەسەرانسەری وشەدا بزوتنەوە قەدەغە بوو.
حەرفێکی زۆر خرانە ناو خودەکانی ئۆردوگاوە.
زەردیان گرت
سووریان کوشت
شین هەر بەپرچی خۆی هەڵواسرا
سەوز ئاوارەی وڵاتی گریان کرا
لەسەرانسەری تابلۆ-وشەدا
بوو بەپرسە!
***
کە گۆچەی گوڵەکانیان هەڵدایەوە
تیایاندا بوو نەژاکا بوو
چاوم لێ بوو بولبولێ بۆ:
تەرمی گوڵێک ئەگێڕا
کەدۆزییەوە پێ یان وت: چۆن ناسیتەوە؟
ئەم ناونیشانەی هەڵدا:
گوڵ ئەستێرەی سلێمانی دابوو لەسەر
مانگی پاوانەی سابڵاخی لەقاچدا بوو
کراسی گۆمە شینەکەی وانو ورمێی ئەکردە بەر.
***
ئیوە بڵێن

ئەو پۆستەیەی کەخۆنی خۆم ناردبێتی
نەیگەیینم؟
ئاوێنەیەک سیمای شاخو هەردەکانم
لێ بگۆڕێ
نەیشکێنم؟[1]

-4-

وا ئیستاکە
فوراتو دڵم دراوسێن
ئەو سترانێکی غەمگینەو
شەپۆلی کەنار ئەی ژەنێو
دڵیشم ژوورێکە تاریک
تاریک وەکوو گوندی قەندیل.
شەوانێکە
خەم چاوی خەمی تەنیشتی تیا نابینێ
من لە ناو خەڵوتی "مەی"دا
هەموو شەوێ، دائەگیرسێم
پێک چرایەو ئەیخەمە شوێن نەهێنییەکان
ملی خەیاڵ.. بەرەو گەردوونی ناوەوەی
گیانم ئەنێم..
کە پێک هۆشم ئەخواتەوە
ئەستێرەکانم ئەژەنن..
کە پێک سەرم لەم نەخشەیە ئەکاتەوە
بەدوای یەکدا خەونەکانم
لەسەر مێزی وەنەوز دەری
بەردەمی دوای
نیوە شەوم دائەبەزن.
ئەتۆمەوە
ئەی گیانی من.. خۆت ئەزانی شەوانێکە
خەم چاوی خەمی تەنیشتی تیا نابینێ

شەوانێکە رایەڵی ئازارەکانی
بێ سنوورو کۆتای‌یە
من مەستێکی بێقاچم‌و
شوێن کەوتووی دوای تەرمی خۆمم
ناێژمەوە
گلێنەکەم خۆت ئەزانی
ماڵم هەیە هەتاکوو من بڕۆمەوە؟
شەوانێکە بەتەنیا پێک
مەگەر ئازارم سڕ بکاو
لەسەر ڕانت تەنها تاوێ
گێژەنی ناو سەری ماندووم بسرەوێنێ
فریشتەکەم بێنە ڕانت
من ئەمەوێ ئیستە بنووم
من ئەمەوێ ئیستە..
من ئەمەوێ..
من..
م..

***

سەرنج ڕوا
بۆ نەهاتی؟
تا هیچ نەبێ گوێیەک بگری،
لەو لاوکەی کە ئیستەکە
لە شمشاڵی شوانێکەوە
لەقەدپاڵی بێ دار بەڕووی کەژەکاندا،
ئاوازە ئێش لەسنگمەوە هەڵ ئەمژێو
ئەیڕێژێتە ناو سەنگەرە چۆڵەکانی فەرهادەوە
-نە فەرهاد دیارەو نەشیرین-
بۆ نەهاتی؟
من ئەترسم وام لێ بکەی کە وەرزەکان
بە چوار دەستە تەرمی غەریبیم هەڵ گرن

هەڵیگرن و ئێوارەیەک.. بەخۆرنشین
خۆیان بکەن بە ناو گیانی ماتی تۆدا
من ئەترسم لەو ساتەدا
بەفرگەی دڵدارانی شارەکەمی گرتبێت و
کەس دیار نەبێ
زوقم و سەرما دەست و پەنجەی
درەختی لەگۆ خستبێ
مەل و باڵندە دیار نەبێ
نیگام ڕووا
بۆ نەهاتی؟
وابووم بەهەڵمی سەر فورات
بۆ نەهاتی؟
***
ئارام هەوڕێکە بەپێچ و ژار و ژەنگە
بارانی تیا بەند کراوە
هێلانە چۆلەکەی دڵی باوکێتی من
زەردە مارێ وا لەناویا
باڵی فڕینم بەستراوە
نیمەوە لات؟
ئەی "هەڵۆ" گیان نیمەوە لات؟
دەستەکانم دوو لقی وشکی درەختی
تینووی لەشمن
لەکەناری دوورگەی لمدا ئەبنە زوخاڵ
نەهاتە ساڵە هەڵۆ گیان نەهاتە ساڵ!
شارە مێرووڵەی قڵیشی بەردەمی من
داویانەتە چاوی ئاو دەری ئێنن
تاریکستانە هەڵۆ گیان تاریکستان
بەسەر سەرما ئەی هەڵۆ گیان
داڵەکان خوولە خولیانەو لەئێستەوە چاوەڕوانی
دەم بەیەکدا دانم ئەکەن

ئەیانبینم.. نزم ئەفڕن

ئەیانبینم.. ئنیە خوارێ

چۆن بتگەمێ ئەی هەڵۆ گیان چۆن بتگەمێ

ڕێگەکانی ئێوان منو چاوانی تۆ

بەدارستانی ئێزە تەنراون

ڕێگەکانی ئێوان منو گوێژە

چەقۆن چەقۆ!

دە روخساری گریاناویی خۆتم تێکە

با ئەم شیعرەم پەڵەی خەمێکی تر بدات

من ئەزانم هەر کڵۆڵیو

شیعرت بۆ بەجێ ئەهێڵم

-وەک باپیرەت بۆی جێ هێشتم-

نەهاتە ساڵە

هەڵۆ گیان

نەهاتە ساڵ.

من نازانم ئەی هەڵۆ گیان

ئێمەوە لات

ئێمەوە لات؟

***

سلێمانی گەڕەکی ئەزمڕ-ژمارەی خانوو

224

دایە!

دایە!

کوڕەکەت ئێستە قەقنەسەو

لەمەخفەرێکدا ئەسوتێ

کوڕەکەت زامێکە وڵێو

بەمڕۆژگارە

لەگوێ فورات

دەس بەپرچ ی خەما ئنێو

سەر کوڵمەکانی ماچ ئەکات.

دایە! فورات هاوڕێمە
نامۆیی من ئەخواتەوە
شەو دێ بۆ لام
لەتەکمەوە لەسەر چرپا شکاوەکەم
ڕائەکشێ
ئای کە دڵم ئەداتەوە
تا درەنگان، تا نەزانێ
باڵە فڕێی خەو لەچاوما خاو بۆتەوە
جێم ناهێڵێ و ناڕواتەوە
دایە! فورات دەرگای دڵی،
پەنجەرەی سەر شەپۆلەکان
هەر بۆ غەریبە وێڵەکان ئەکاتەوە
ئەو کە ئەڕوات
ئاوڕلەوان ئەداتەوە.
دایە!
دایە!
مادام فورات لەگەڵمایە
مەراق مەخۆ
وابزانە خۆتم لایە!
دایە توخوا لەبیرت بێ
کەچوویتە لای گۆیژەو ئەزمڕ
پێیان بڵێ
شێرکۆ ئەڵێ!
بۆ ئەو شیعرەی پێیان وتم
داومەتە دەست شەپۆلەکان
بیبەن، بیگەیینە" سیروان"
لەبێ دەنگیی نیوە شەودا
لەوکاتەدا..
کەمانگ شەوقی چراکەی دەستی خۆش ئەکاو
بە کۆڵانی پەڵە هەورا تێ ئەپەڕێ

لەو بەرزەوە
ئیستێک ئەکاو
سەرنج لەگوندێکی سوتاو ئەگرێ
لەوکاتەدا با گوێ هەڵخەن
گۆیان لەو هەڵبەستەم ئەبێ!
تێبینیەک:
پێ یان بڵێ
بەتایبەتی
فورات سڵاویان لێ ئەکا!!.
***
ئەمڕۆ فوراتم ڕوون بینی
تێ ئەپەڕیو ئەی وت: کاکە
نە ئێو بەفری کوێستانان ئەچێتەوەو
نە ئاوی من ئەبڕێتەوە!

-5-

لەو ڕۆژەوە کە شاخو داخ دارستانی بەریان پێو
وەکوو کۆمەڵی چ ەتەوڵ لەبەردەمی شێرەکانداڕووت بونەوە
پاڕانەوەو کەوتنە سەر چۆک، لەوڕۆژەوەڕووەز گریا.
کەژان قژیان دەسکەنە کرد، بەپۆل هەڵۆ سەریان هەڵگرت.
سەنگەرەکان ڕایان ئەکرد. قەڵەم ملی وشەکانی خۆی
ئەقرتان. شەپۆل هاواری ئەکردو ئەیقریشکان. لەو
ڕۆژەوە کە کانیەک ان، لێڵایی چاویان داهاتو کوێر
بوونەوە. قولاپەکان یەکە یەکە ماسی گیانی
گۆمەکانیان دەر ئەهێناو هەڵیان ئەپێن.
وەردو کڵێگە بوبوون بەئوردوگای کوللە
گرد بەگۆڕستانی کوللە. تفەنگەکان سەر
بەرەو خوار هەڵ ئەچنران. هەتا ئەکران
بەهەرەمی دیوەخانی والیو سوڵتان.
لەوڕۆژەوە ئیتر ترس

ئەم زەمینەی تەلبەند کردوو
بێ دەنگ بوو بە پێشرەو
یاسای ژیان
لەوڕۆژەوە! چرا مردوو
بارگەی هەڵدا تاریکستان!
***
لەو دەمەدا
پیاوانی خۆین و هەتاو دز.
پیاوانی پووت
پیاوانی بیر عەمارە پۆ
لەناو لنگی سۆزانییەکانی تاراندا
لاسلکییان بۆ یەک ئەکرد،
شفرەی هەرەسیان حەل ئەکرد.
لەو دەمەدا
لەسەر شەقامی "پەهلەوی"
لە"خانەدا"
چاومان لێ بوو
جرتیان بۆ "هەندرین" لێداو
کڕیان نیشانی "زۆزک"دا!
***
لەیەک کاتدا
دوو شاعیر بووم لەناو خۆمدا
لەوڕۆژەوە
دەستکێشێکی ئاسنینم لەدەست کردو
دەستم بەناو دڵما ڕادا
گڕام.. گڕام
هەتا ملی شاعیرە خۆش بڕواکەم گرت
هەڵم کێشاو دوور تڕێم دا.
***
ئەو شیرەی دەستی پەڕاندم

فڕێی کردم
شیعرەکانم
بکەم بە شیر!
***
هاوڕێکەم!
بۆت نووسیبووم
بە کڕوەکانی شیعرەکەت
بڵێ، بۆچی
پەستن... ئەگرین؟
بۆ نازانی
ئەی هاوڕێ؟!
ئەو کڕوەی هەڵۆی تیا نەبوو
پێ ناکەنێ!
***
هاوڕێکەم!
ئەمڕۆ دار خورمایەک وتی:
با بیابان جێ نیشتەم بێ
کە خۆشەویستیڕوگی خۆی
بەئازارا شۆڕکردەوەو
گەیاندیە ئاو
باڵندە خۆی پەیدا ئەبێ و بۆم ئەخوێنێ
"با" خۆی دێتو ئەمدوێنێ
***
هاوڕێکەم!
بۆ لات سەیرە؟
زۆر جار سیاسەت پیاوێکە کەتەو ورگن
شەپقە لەسەر
پیرەو بەڵام گەنج ئەنوێنێ
ئەم کابرایە
ئەفەندیەو سەرڕووتاوەو

جانتا بەدەس
سەد گیرفانی بۆ جلەکانی کردووە
هەرچی زمانە پێی ئەدوێو
ناویشی:
-بەرژەوەند-یە!!
***
هاوڕێکەم؟
ئەوەتا وا
سنورەکان بوون بە گاسن
بەسەر کێڵگەی لەشی مندا
دێنو ئەچن
وەرە پشتم هەڵبەرەوە
چی ئەبینی
-چۆم نازانم!
نەخشەیەکی کوردستانی
ئەنجن.. ئەنجن.

-6-
هەفتەو هەفتە
بەغدا ئیزگەی دابەزینی نامۆییتە
تۆ "نەورەسێکی" ئاوارەیت خۆت لەدیجلە هەڵئەکیشی
دیجلە خەمێکی ڕووانە
دڵت ئەدەی بەدەمیەوە
سەرت ئەخەیتە ژێر باڵی،
شەپۆلێوەو خەو ئەبینی:
ئەچیتەوە کۆنە هەوار
سەرنج ئەدەی ئەوا"بڵباس"
بەملەدا دا ئەگەڕێ
ئەگاتە پەلکە ڕەنگینەو تیا ون ئەبێ
دێتە دەرێو جلەکانی زەردو سورە

لەسەر لووتکەش تفەنگەکان
سەریان لەگەڵ هەوری ئاڵدا-یەکانگیرە
بڕکردن
بەهەورازدا هەڵ ئەگەڕێ
بەدەم هەناسە بڕکێوە
سەر ئەکێشێتە ناو هۆبەی ڕووەندەوە
لۆ: گزنگی بزە ئەگرێ
ئەم تاوڵە هەڵ ئەبژێرێ
"کاڵێ" ی چاوڕوش ئەبینێت و
دائەنەوێ و سووک سووک
ئەچێتە ژوورەوە
بەبێ قسە..
ئاگری لەگەڵدا خۆش ئەکەی
وردە وردە
سەرت ئەبەیتە پێشەوەو
بۆنی مێخەک بەنگی سینەو
گوڵاوی نێو مەمەی ئەکەی
چاو دائەگری و
چاو دائەگرێ
ئەسپە مارۆی بەردەم دەوار
ئەحیلێنێ
زەنگی دەروونتان لێ ئەدا
دێ یتە دەرێ و لەمێخەکەی ئەکەیتەوە
خۆت هەڵ ئەدەیتە سەر پشتی و
"کاڵێ" فەقیانە هەڵ ئەکاو
لەسەر لا ئێتە بەر دەمت و
بەپێ دەشتی سەوزو وەردا
ئەدەیتە غار
ئەو سەر ئەنێ بە دڵتەوەو
تۆش دڵکی بن بێ قەرار

ئەسپە مارۆ، ئەسپی داستان
بالْ ئەگرێت‌و ئەفڕێ‌و ئەچێتە سەر لوتکەی
"سەکری سەکران"
***
هەفتەو هەفتە
بەغدا ئیزگەی دابەزینی نامۆییتە
زامەکانت گوڵە ژاڵەن
ئەیانکەی بە چەپک‌و لەسەر:
مەزاری یادی کۆچ کردوودایان ئەنێی
بەدیاریەوە دەستت ئەخەیتە ژێر چەنەی
بیرەوەری‌و
لەبەر خۆوە.. شیعر ئەڵێی
***
هەفتەو هەفتە
بەغدا ئیزگەی دابەزینی نامۆییتە
تۆ تەنیایت‌و.. تەنیایت وەک:
جوانوویەکی لە رەوگە دابڕاو وایە
بە چوار دەورا کوڕن ئەکاو
ووگە ونە!
کوا هاودەمێ ئەم ئازارەت ابژەنێ؟
بەغدا گلۆڵەیەک دەزووی ئاڵۆزکاوە
وەک وڕیبوونی تۆ وایە.
ئای لەوتەونی بیزاری یەی
لەم نامۆیی یە ئاڵاوە
کوانێ کچێ شپرزەییت ابژەنێ؟
گۆێی بۆ بگری
ئەو گۆرانیی ئاوارەکان بۆ تۆ بڵێ‌و
تۆش بێ دەنگ‌و تەنها جار جار
چاوی تێی بۆ هەڵبڕی.
گولاڵە خان!

گولاڵە!

گولاڵە!

***

شەقامی"سەعدون" سەعات چوار

سەعات پێنج

سەعات شەش

شەش‌و نیو

خەمێکم گەش

***

لەتەکتام‌و بێ دەنگ ئەڕۆین

لەنێوانی هەردوکماندا

تەنها پەنجەی تیک ئاڵاوی

دەستمان ئەدوێن

من ئازارە زەرد باوەکەی

"بەغدادی" نیم

لەئێستەدا

خەمێکم گەش، خەمێکم سەوز

لەتەکتام‌و بێ دەنگ ئەڕۆین

کەتۆم خۆش ویست

خۆم لەلا خۆشەویستر بوو.

بێ دەنگ ئەڕۆین

ئەم بێ دەنگی‌یە.. هاوارە

ئەم بێ دەنگی‌یە.. تەنیاییم ئەشڵەقێنێ

ئەم بێ دەنگی‌یە.. لەسەر خۆ ئەمسوتێنێ

لەتەکتام‌و واهەست ئەکەم

یەکەم جارە سەرنج لەم دنیایە ئەدەم

یەکەم جارە هەست بەخورپەی خێرای دڵ‌و،

بوونی جەستەو هەناسەی سنگی خۆم ئەکەم

یەکەم جارە کەڕەنگەکان بەدی ئەکەم:

درەختەکان سەوز ترن

گوڵە باخەکان سوورترن
ڕێوارەکان زۆر جوان ترن
ئەو کۆشکانە بەرزترو
شەقامەکان درێژ ترن!
***
ئەی شاعیرە ئاوارەکە
سەرت نوقمی ناو قژی کە
لەبن تاڵە قژەکانتا نیگاکانت بکەرەوە،
وەک چۆن لەبنی ڕووبار دا هەڵیان ئنیی.
لەوێ وردە ماسی ڕەنگین
لێەش خەونی ڕەنگاوڕەنگی
عەشق ئەبینی.
ئەی شاعیرە بێ ماڵەکە!
پەنجەرەی سەر مەمکەکانی بکەرەوە
سەرت بخەرە ناو سنگ و بەرۆکەوە
بۆنی ئارامێ هەڵ مژە
بۆنی هیوایەک هەڵ مژە
کەتەنها هەر لەناو سنگی
ئەوە ژنەکەی دایکتدا هەڵت مژی
***
گوڵاڵە گیان!
ئەو عەشقەی تۆ هەتاوێ بوو
خۆی کرد بەناو تەم و مژی گیانی مندا
بووم بەساماڵ و پێ کەنیم.
عەشقی تۆ بوو
رووی گرژو مۆنی ڕۆژانی –بەغدادیمی-
ڕوون کردەوە
بووم بە لاولاو بە بالای
خۆشەویستیدا هەڵزنیم.
عەشقەکەی تۆ

دەستی وشەی پەرەوازەو وێڵی گرتم
ئەوان بێ پەناو داڵدە بوون
جێت لەدڵتا بۆ کردنەوە،
***
نائومێدیی بەستەڵەکەو شاخی شەختەی
پاچو پێ مەو نایبڕێ، ناکرێتەوە
عەشقی پیرۆز بەخێرهاتی!
وەختێ لەچاوما هەڵهاتی
تەماشاکەن!
ئەوەتا واشاخی شەختە بەرەبەرە
ئەکرێتەوەو ئەتوێتەوە.

-7-

گیانم قەوزەیەک گرتبووی
وەکوو چنگی قرژاڵ وابوو
نەم ئەتوانی بچمە ناوی‌و پەل بهاوم
نەم ئەبینیت
تۆ لەتەنگاوا ناژیت‌و فڕی ناخیت
تۆ مرواریت
ئەم وت تازە ناتدۆزمەوە
ئەم وت.. هەرگیز جارێکی تر
لەو زنەی نیگاڕوونانەت ناخۆمەوە
ئەم دیواری شەوە زەنگە
چۆن ئەڕوخێ؟!
سی ساڵی تر؟ چل ساڵی تر؟!
ئەم وت، هەواری خۆڵەمێش
چۆن ئەبێتەوە بە ئاگر!
چاویلکەکەم قەترانی بوو،
بەفریش وەکوو پەڵە خوێنی وشکەوە بووی
سەراڕنگ‌و چۆغە شینکیەکەم

ڕوش، ڕوش ئەینواند
گیانم قەوزەی وڕس بوونێ
تێی ئاڵابوو
دایکم ئەیویست بە نینۆکە تیژەکانی
بیڕنێتو ئاسوودەم کات
من حەوزێکی پڕ گومانی
لیخن بووم‌و
ئەویش ئەیویست دەرم بدات!
***
لەسەر سنگت تۆپی ئاسنە شەوانی دورە وڵات
ڕائەکشایت، چاوت ئەبڕیە: وێنە ئێینەکەی دایکت
ئەتویست بچیتە چاوێوە. ئەتویست لەناو قژیا بنووی
ژێر چەنەکەیت ماچ ئەکرد
لە پڕێکدا، وەک تارمایی
دەستێک ئەهات
دەستی جانەوەرێ، تووکن.
درێژ ئەبوو، چوار چێوەی وێنەکەی ئەشکان.
سەرپێچەکەی. سرکەییکەی، کڵاوەکەی
دا ئەگرتو دە سماڵەکەی ئەکردەوەو
لەبەر چاوی تۆ ئەیسوتان.
ڕائەپەڕیت
وەک شێتو هار دەرئەپەڕیتە دەرەوەو
لەکەنار دا دا ئەنیشتی‌و
لەگەڵ فوراتدا ئەگریایت!
***
ساڵی داڵە کەر خۆرەیە
پۆل.. پۆل ئەفڕن
ئەنیشنەوەو
دەنووک لە چاوی شاخ ئەگرن.
ئای شاخی تانە لەسەر چاو

شاخ‌و داخی هەڵۆ کوژراو
هەتا ئیستەش
ئازارێکی چەند بەسامی!
***
هەتا برین قووڵ بێتەوە
مەرگی چەقۆ نزیکترە
تا بەخشینی گیان کەمتر بێ
ڕێگەی خۆرەتاو دوورترە!
***
ئەوەی هەتاوی ناسیوە
وڵاتی تاریکیی دیوە

-8-

درەنگە.. درەنگە.. درەنگە.. درەنگە..
زۆر درەنگە
مێژووڕووی ئەکردە خۆێن‌و وای پێ ئەوت.
ڕێ‌و بانەکان ڕوویان ئەکردە ڕێبوارو
وایان ئەوت
ئابڕوو ئەبوو بەئافرەتێ قژ ئاڵۆزکاو
بەرۆک ڕاو..
یەخەی شارو گوندی ئەگرت، ئەوەی ئەوت.
وشەکان ڕوویان ئەکردە قەڵەمەکان
وایان ئەوت.
منداڵەکان ڕوویان ئەکردە گەورەکان
وایان ئەوت:
درەنگە.. درەنگە.. درەنگە.. درەنگە..
زۆر درەنگە
***
شورەی چین‌و هەرەم‌و کۆشکەکەی بابل
یەکەم جار تەنها بەرزێک بوو

بناغەیان

ئەو شاخەوانەی یەکەم جار
سەرکەوتە سەر لوتکەی ئەفرست
چۆکی دادا بەو چیایە
ئەویش تەنها بە یەک هەنگاو
دەستی پێ کرد.
هاوڕێیەم!
کانیەکانی ولاتەکەم خۆشەویستن
لەهەموویان خۆشەویستر
ئەو کانیەی
تینوێتی زۆری شکاندووم.
باخەکانی ولاتەکەم خۆشەویستن
خۆشەویستر لەهەموویان
ئەو باخچەیەی
بەری زۆرتر بۆ گەیاندووم.
مامۆستایانی ولاتم خۆشەویستن
لەهەموویان خۆشەویستر
ئەو مامۆستایەی یەکەم جار
فێری یەکەم حەرفی کردووم.
هاوڕێیەم!
شەهیدانی ولاتەکەم تێکڕا هەموو خۆشەویستن
لەهەموویان خۆشەویستر
ئەو شەهیدانەی یەکەم جار
ترسی مەرگیان
بۆ بەزاندوم!
***

ترس ژوورێکە داخراو
بەچرپە باسی هەتاوی تێدا ئەکرێ
ترس پەڕێکی غەمگینی هەڵکورماوە
وەکوو باڵی-کناچە-یان هەڵکێشاوە

کڕد بە بێ کییف ئەگێڕێتو سەر بەدەرگای
هەموو برینێکدا ئەکات.
سەر ئەکەوێتە سەر کەژ و، هەوار، هەوار
بۆ بەرەو خوارڕێچ ئەکات.
کڕد قیتێکی وشی تیژە
زمانی کوردی ئەبڕێتو
گوڵ لە باخچەو دەغڵ لەکێڵگە دەرئەکات.
"مامە یارە" لەگۆڕئەهێنێتە دەرێو
-عەگالێکی-لەسەر ئەکات.
کڕد قیتێکی پەند خوراوەی دەمێ ساڵە
وا بەربووە
ئێوا ئێواو ڕائەماڵێو
ئیسکو پروسکی "مەولەوی"و
دار بەڕۆکان بەیەکەوەڕائەماڵێ.
***
ترس ژوورێکە داخراو
بەچرپە باسی هەتاوی تێدا ئەکرێ
چرپە ئەڵێن:
لەم بەینەدا. چەند هەڵۆیەک. وەنگە شێت بن
چوونەوە شاخ. ئەم هەڵۆیانە لەوەنگو
شێوەی باڵو
دەنووکیاندا. لەهەڵۆکاذی تر ناچن. ئەمان سوورن
ئەوان بۆر بوون
وەک ئەفسانەن: دەر ئەکەونو ون ئەبن.
ون ئەبنو دەر ئەکەون. تینوویان بوو
لەئەستێرکی چاوی یەکتر ئەخۆنەوە.
برسی یان بوو گۆشتی ڕانی خۆیان ئەخۆن
بەڕۆژ ئەنوون بەشەو ئێژن
لەناو کونە گورگەکاندا ڕائەکشێن
پێشبڕکێ لەگەڵ شەپۆلو "با"دا ئەکەن

لووتکە لەژێر باڵیانایە.
ئەڵێن:
ئەم هەڵۆ سوورانە. لەسەر پشکۆ کڕ ئەکەون
بروسکەیان لەناو هەورا دەرهێناوەو
خستویانەتە دەروونی خۆیانەوە
ئەڵێن:
ئەم هەڵۆ سوورانە بەشەوی زریانو بەفر
هێلانەیان ئەگوێزنەوە.
لەسەر لوتکەش نەبێ نامرن.
بەچکەکانیان لەناو گەردەلوولدا نەبێ قەت باڵ ناگرن
دۆستی هەموو بنچکێن.
ئەڵێن:
ئەم هەڵۆ سورانە
ئەگەڕێ یان کەوتە گوندێ، تەنها مەلە هەژارەکان
لەزمانو هەڵفڕینی ئەوان ئەگەن
ئەم هەڵۆیانە زۆر سەیرن.
نان بۆ مەلە هەژارەکان ئەکەنەوەو نانیان ناخۆن
ئەم هەڵۆیانە ئەفسانەن
لەشەپۆلدا گەرا ئەخەن
چرپە ئەڵێن: ماوەیەکە شاخی قەندیل
لەناو هەموو شاخەکاندا
بەتەنها ئەو پێ ئەکەنێ
بینیویانە: چیتی هەورێکی گوڵ گوڵی
"سەر" بەستێی
بینیویانەو خۆی وتویەتی
بۆیە ئاوا دڵی خۆشە
چونکە هەڵۆی سووری داستان میوانێتی!
***
ترس وەکوو گرێ قوڵفەی پەتێکی شلە لە ملدا
دەنگ هەڵبڕی گرێ ئەچێتەوە یەکو مل دائەبڕێ.

چرپە ئەڵێن: کوردی ڕاوچی
قاقا بە هەڵۆ سوورەکان پێ ئەکەنێ
چرپە ئەڵێن: گوێ یان لێ بووە وتۆتیێ:
جارێکی تر گەر بیست هەڵۆ
چوونەوە ناو دڵی شاخ‌و
بەڕێز هەوری منا فڕین
جارێکی تر گەر بیست هەڵۆ
نزارێکیان کرد بە دۆست‌و
دەربەندێکیان کرد بە ئاشنا
ئەوسا ئەبێ منی چەقۆ
خۆم لەسەر تاوێرە بەردێ بشکێنم‌و
نەیبینمەوە پێ کەنینی کەژو چیا!
***
هاوڕێکەم، شاعیر نی‌یە، مامۆستای سەرەتایی یە
بیست ساڵە حەرف ئەچێنێ.
هەموو ڕۆژێ پەنجەرەیەک،
لەسەر دڵێکی بچکۆلە ئەکاتەوە.
بیست ساڵە ئاوی ڕستەی ناو دڕک‌و داڵ،
ناو بەردەڵان، بە پەنجە هەڵ ئەداتەوە.
هەموو ڕۆژێ لە تاریکیی هەڵ ئەنوتێ‌و واز ناهێنێ
هەموو ڕۆژێ بەسەرڕێگەی تەباشیرا
دێت‌و ئەچێ‌و تۆز چاویلکەکەی ئەخوات‌و
واز ناهێنێ.
هاوڕێکەم، شاعیر نییە
بەڵام – کانی–ئەو حەرفانەی
لای شاعیرە، ئەم ئەچێتە ناویانەوە.
خشتی وشە دەرئەهێنێ‌و ڕیزیان ئەکا.
ژووری ڕوناک‌و چل چرا لەو وشانە دروست ئەکا.
هاوڕێکەم هەفتەو هەفتە
نامەیەکی قژ تۆزاویم بۆ ئەنێرێ

هاوڕێکەم بەناو خەم و پێکەنیندا چاو ئەگێڕێ
هەرچی بینی بۆم ئەنووسێ
هەناسەی گۆیژە ئەخاتە ناو نامەوەو بۆم ئەنێرێ
ئاوێنگی چاوی تانجەرۆم بۆ ئەنێرێ
دەنگـوڕەنگی هەڵۆکانم بۆ ئەنێرێ
هاوڕێکەم شاعیر نییە، مامۆستایە
بەڵام لەشیعر جوانتریش، لەدڵیایە !
***
هاوڕێکەم
نامەیەکی بۆ ناردبووم
هەفتەیەکـ بوو
هێشتا چاوی،
وشەی تێربوو
بۆی نووسیبووم:
بەرە بەیانێکی پایز لە پایتەختا
ئەو کاتەی سەرەتای ڕێچکەی،
خۆڵەمێشیی، کرێکارە خەماوێکان
لەشەقام و کۆڕپاندا
بەرە بەرە دەر ئەکەوتن
ئەو کاتەی یەکەم نەورەسی دیجلە ئەفڕێ و
شەپۆلەکان چاو هەڵ ئەبڕن
لەو کاتەدا
فەرمان درا
سێ هەڵۆی سوورمان سەربڕن!
***
دیجلە وتی: مەیانکوژن (١)
شەپۆلم وا لە دڵیانا
نەورەس وتی: مەیانکوژن
فڕینم وا لەگیانیانا
-سەرو-وتی: مەیانکوژن

سەوزیم لەناو چاویانایە
هەور وتی: مەیان کوژن
گرمەم لەناو دەنگیانایە
مێژووش وتی: مەیانکوژن
ڕێگەم لەناو سەریانایە
سەریان بڕین
***
بەڵام هەتا سەریان بڕین
هەر بەرز ئەفڕین
هەڵۆ لەئاسمانا نەبێ نامرێ
لەسەر سێدارەی خۆی نەبێ
لەنگەر ناگرێ
***
ئەوڕۆژەی کورد لە پایتەختا
سێ هەڵۆی کوشت
لە "قەندیل"دا
بیست باڵی گرت!.
***
ئاسمان ئەڵێ ئەستێرەیەکم کۆیر ئەکەن
لە قوبەما دەی تر هەڵدێن
زەمین ئەڵێ درەختێکم ئەبڕنەوە
لەبێشەمدا دەی تر ئەڕوێن
تۆش سەرچاوە!
کانیەکت لێ وشک ئەکەن
لەبنارتا دەیانی تر هەڵ ئەقوڵێن
ساڵی: کتێب
ساڵی: ئافرەت
ساڵی: منداڵ.
ئەی نوێنەری کۆمەڵانی
گشت نەتەوە یەکگرتووەکان!

لێرە لە ساڵی کتێبدا
قەڵەمیان کوشت.
لیرە لە ساڵی ئافرەتدا
منداڵیان کوشت.
لێرە لەساڵی منداڵدا
دایکانیان کوشت.
لێرە ئەمساڵ وەکوو پارە
پار: پێرار.
لێرە ساڵ هەر یەک ناوی هەیە
ساڵی: زیندانو سێدارە!.
***
چوومە پایتەخت
هەواڵی شیعرو چیرۆکو شانۆم پرسی
-پەیکەرە دیواری-بەرزی
هونەرمەندێ
شەهیدەکەی هاتە قسەو
وتی: کە لێرەوەوت بوون
من خۆم دیمن
تاک.. تاک نەبێ
هەموویان وان
لەسەر خوانی
کۆشکی سوڵتان!
***
ئەو نووسینەی
شەهید چەمۆڵەی لێ ئەنێ
-دوارۆژ- لەدۆزەخی خۆیدا
ئەیسووتێنێ!
***
هاوڕێکەم بۆی نووسیبووم:
ئەمڕۆ دوو قەڵەمی شەهید

سەر خوێناویی
گەیشتنەوەو هاتنەوە شار
باخێکی زۆر
باخی گشتی، باخچەکانی بەختیارو، ناو سەرچنار
گرێکی زۆر شاخێکی زۆر
مامە یارە، سەیوان، ئەزمر، پیرەمەگروون
هەموو بەرەو پیریان ئەچوون
هەمان ڕۆژیش
لەسەر شانۆیەکی مل کەچ
چەند قەڵەمێکی چاو حیزی
ناوبانگ ڕاو
قەڵەمەکانی گیرفانی"موشیری حەمەی سلێمان"
"راپۆرت"یان ئەدا لە بەردەقارەمانو
دەستیان ئەخستە ناو دەستی
"فرایزەر"و
ئەکەوتنە پێشی"سیکەکان"

-9-

ئەو ڕۆژانەی
کە یەکەمین پۆلە هەڵۆ
بەدارستانی ئاگرداڕوت ئەبوونو
بێیان ئەدا بەدیواری تێزەو چەقۆ
ئەو ڕۆژانەی بە باڵی سوور
پەڵە هەوریان خوێناویی کرد
لە تاریکیی شارو گوندا
چرای چاوی خۆیان هەڵکرد
ئەو ڕۆژانە:
پیاوانی پووت
کەڵەشێرە بەزیوەکان
لەهەندەران

زاریان بۆ بەختی نەهاتی کورد هەڵ ئەدا!
لەسەر مەسەلەی ڕووای کورد!
لەناو یەکدا
چەڵە مشکێنەیان ئەکرد
گەر تاقەتیشیان بچوایە
یەکی مێش کوژکییان پێ بوو
مێشیان ئەکوشت!
***
هاوڕێیەم
بۆی نووسیبووم
هاتن.. بردیان
وتیان تەنها دەقیقەیەک
دایکی لەبەر دەرگاکەدا هەڵتروشکا
دەقیقەیەک بوو بەمانگێ
بوو بە ساڵێ
دەقیقەیەک بوو بەحەوت ساڵ
دوێ ئێوارە
لەگەڵ خەڵکو خوای گەڕەکدا
دایکیمان ناشت!
***
لەهاوڕێیەم نەگەیان
هەتا ڕۆژێ دەمو چاویان
خستە بەر دەس پەیکەر تاشێ
بۆ ئەوەی تێکی باتەوەو
سەر لەنوێ بیتاشێتەوە
هاوڕێیەم!
دەمو چاوی خۆی لە تەشوێ
ڕاپسکانو
چووە پاڵ هەڵۆ سوورەکان!

دیواری ترس‌و بێ دەنگی درزێکی گەورەی تێ بووە.
نەک کوولەک ە ئێستە بانگ لە کۆ دا ئەدرێ.
نەدوان نە سیان نە چوار
سێدارەکان بەپێز ئەچنە ناو مەرگەوەو پێ ئەکەنن
ئیستە پایتەخت کارگەی مەرگەو شارێکە شووم
بە یەکسانیی، گریان بەسەر
ئافرەتان‌و منداڵانی کوردستانا دابەش ئەکات
ئیستە پایتەخت، هەموو، هەموو بەیانیانێ
دەست‌و پلی خوێناویی خۆی
لەناو دیجلەدا ئەشوات‌و
دیجلەش هەر تفی لێ ئەکات!
دیواری ترس‌و بێ دەنگی درزێکی گەورەی تێ بووە
هاژە چۆن لەناو گەرووی شەپۆلدا دەر ئەهێنرێ؟!
کێ ئەتوانێ گڤەو لوورە لەناو دەروونی زریاندا
هەڵبکەنێ؟!
کەڕد چەند رۆچێ ئەوەندەی تر
بەرەو ژوورتر خوێن هەڵ ئەچێ
دیواری ترس‌و بێ دەنگیی قڵیشاوە
خوێن چرایەو داگیرساوە.
***
ئەی هەڵۆی سوور!
هەڵۆکانی داستانی نوێی کوردستانم
لەسێبەری باڵتانایە
ئەژین، ئەڕۆن دەنگ هەڵ ئەبڕن
شیعرەکانم!
***
ئەی هەڵۆی سوور!
هەڵۆکانی داستانی نوێی ئەم شاخانە
کەهاتنەوە:

خەمی زە ردی ئەم دەشتانە شین بوونەوە
ئەو گۆمانەی شەوان درەنگ،
مانگی گریاو سەری ئەخستە پەنجەرەی،
بێ تروسکەی دڵیانەوە.
ڕوون بوونەوە.
لقی درەخت گۆپکەی بزەی دەرکردەوە
شاخ تەوێڵی گرمۆڵە بووی
لەبناردا هەڵگرتەوەو..
لەهەورا هەڵیکردەوە!
***
ئەی هەڵۆکانی داستانی ئەم شاخانە
ڕۆژانێ بوو
کوردستانم کەشتیەکی بەرەڵلای ناو
گەرداوێکی ڕەش و تووش بوو
ئێوە چوون و جارێکیتر گرتتانەوە.
***
من خەریک بووم
لەتینوێتیدا بختکێم
کە بارانتان بۆ باراندم
من ترس رۆحی ئەکێشام
کە هیواتان لەناو گیاندا بۆ ڕواندم
من خەریک بوو.. نەهەنگەکانی تاریکی
قووتم بدەن
وەختێ چراتان بۆ ناردم
ئەی باران و هیواو چرا
ئەی سێبرا
مادەم ئەو جارە نەمردم
هەرگیز نامرم!.
***
کە کورد پۆلە هەڵۆی بینی

سوور ئەچنەوە
بەسەر دەمی تیژی ئەودا
بەرەو گزنگ ئەپەڕنەوە
کە کڕد زانی بەچکە هەڵۆی،
تر، باڵ ئەگرن
خەوی ڕار
کڕدەکانی ئەم لاو ئەولای کۆکردەوە
کڕدی سێلا
لەسەر هەسانێکی تازە
دەمی خۆیان تیژ کردەوە
کەوتنەڕێ
کاروانی هەڵۆی بەرەو ژوور
بەشوێن ئاگردا ئەگەڕێ
هەڵ ئەلەرزێ
کاروانی هەڵۆی بەرەو ژوور
بەفر ئەخوات و لەناو بەفرا هەڵ ئەکوڕێ
قینی سێ لا
گۆڕانێکی سێ گۆشە بوو
پیلانێکی سێ گۆشە بوو
ئەوەتا وا
پیلانی سێ گۆشە ئەڕوا
توند ناوقەدی-هەکار-ئەگرێ
دوپشکی سێ چزو ئەڕوا
ئەدا بە لەشی هەڵۆوە.
پیلان پۆشتەو پیلان تڕە
هەڵۆ ڕووتەو، هەڵۆ برسی
بەڵام پیلان سەری شۆڕوو
هەڵۆ سەرکەشی سەربەستی
ئەوەتا وا
سێ گۆشەی کڕد

کڵاوو مشکی خێڵەکیی ناو"هەکاری" لەسەر ناوە
خێڵ: خەنجەرێکی کرمانجی شەل‌و کۆڕە
خێڵ: بێ "سەرە"و پشیلەیەکی کوێیەو
چرنوکەکانی هی خۆی نین
خێڵ: مێژوویەکی نووستووەو
بەرازێکی زمدار کراو.
کاروانی هەڵۆی بەرەو ژوور
جۆگە خوێنێکی مەییوە لەسەر سنووری
برسێتی‌و تەم
خێڵ‌و شاڵاو
شاخی بەفرو
تەلبەندی داو.
***
هەڵۆ لە لوتکەدا نەبێ نامرێ
بەر لە دوا کۆچ
باڵ لە خوێنی خۆی وەرنەداو
ئاسمان نەگرێتە باوەشی
ئۆقرە ناگرێ!
***
ئەی لاوکی هەڵۆی سووری
ناوچەی هەکار
گۆمان لەسۆزی برینتە
چەندە قووڵەو چەند بەرینە!
ئەی کوێی داستانی هەڵۆی
سووری هەکار!
چاومان لەخوێنی ڕژاوی،
کڵپە سەندووی
سەری لووتکەی ئاگرینتە
چەند بەتینە!
***

پەندیگەی
کۆچی بەرەو ژووری هەڵۆ
بۆ هەڵفڕینی سبەینێ
لەژێر باڵدا
بوو بە پشکۆ
***
هاوڕێکەم
بۆی نووسیبووم:
کەم کەس زانی هەر هەمان ڕۆژ
-ئەو-زە ردە پەڕلە"هەکار"دا
شەهید کرا
کەم کەس زانی هەر هەمان ڕۆژ
بانگی شوان
لەدالآنی مەخفەرێکی بیاباندا
"گوڵە"ی ژنی ژانی گرتو
کۆرپەی بوو
کەم کەس زانی.
کەم کەس.
کەم!
***
ئەی شاعیرە بێدارەکە
لەگەڵ شاخدا تۆیش بێداری
چاوت وەکوو چاوی هەڵۆ
ئاسمانی بەرین ئەپێوێ
پێگەکان ئەخوێنیتەوە
لە هەڵدێرانی دۆڵییەوە
سەرکەوتنی لوتکە فێر بووی
شیعرەکانت شاخەوانن
بەسەر پلەی خزو لووسدا هەڵ ئەگەڕێن.
شیعرەکانت پێستی دەستو پلو قاچو قولە ناسکەکەی
دۆڵێی خۆیان وەکوو کاژێ فڕێ داوە.

ئەی شاعیرە خەم خۆرەکە
تۆ بێداریتو ئەمشەوت
پڕ لە وەهڵەو بارانی سووری شیعرە.
***
پۆلە هەڵۆ سوور ئەچنەوە
گوڵجێی ئاسمانەکەم
ئەم شەو شیعر
لەوە ناچێ خۆش کاتەوە
لەوە ناچێ ئەم هەواری
سەرە شەیدایەم جێبڵێ.
من ئەمەوێ پشوویەک بەم
ئەو، ساوایەو جگەرگۆشەو
خۆی هەڵ ئەداتە سەر سنگم
سنگم نواڵەی وشەیە.
من ئەمەوێ پەنا بگرم
ئەو بە باوە ئەبارێتو
دێتە بەرۆکو سنگمەوە.
سنگم خاکی ئەم عەشقەیە.
من ئەمەوێ جگەرەیەک داگیرسێنم
ئەو ئاگرێ لە ناو ناخما ئەکاتەوەو
بە ماڵەوە ئەمسووتێنێ!
ئەمشەو شیعر
لەوە ناچێ خۆش کاتەوە
ئەیڕێنەی شیعری بەتاو!
داکەو داکە
چاوی هەورت قەت لێک نەنێ
داکەو داکە
وام لە – بەر–تا، غەرقم بکەی
غەرقم نەکەی ناگەمە قوڵایی عەشقت
غەرقم نەکەی نە تۆو نەخواو نە کوردستان
نەخەونی شەپۆلو گێژەن.. هیچ نابینم

غەرقم نەکەی!
چاوم لە ناو هاژە تایە
شمشێری سووری برووسکەی
شیعری ئەمشەو!
-لێم دە- بۆ ئەوەی ئەم لەشە
ببێ بە یەک پارچە کڵپە
وشە نەچێتە کڵپەوە داناگیرسێ
دەنگی هەڵۆی سوور نابیسێ
ئەی چەخماخەی شیعری ئەمشەو
لەناو خۆتا بمتۆێنەوە
تا بتوانم بتنووسمەوەو بتخۆێنمەوە
ئەمشەو شیعر لەوە ناچێ
خۆش کاتەوە
ئەو ئەبارێو هەر ئەبارێو
من داستانی هەڵۆی سووری
ئەم شاخانە ئەخۆێنمەوە.
ئەمشەوشیعر لەوە ناچێ
خۆش کاتەوە
هەور تەتەڕێکە خێراو مژدەی سەوزی
ئەم بارانە ئەدا بە تۆ
بچۆ بەری
بچۆ بەریو
لەخۆشیاندا تڕ تڕ بگری!

تشرینی یەکەمی/ 1981

"1" لەبەهاری **1987** داو لەشام، لەکۆمەڵە شیعرێکی وەرگێڕدراوی شاعیری بەناوبانگی یۆنانی "ڕیتسوس"دا هەندێ وێنەم بەرچاو کەوت کەجۆرە لێك چونێکیان لەگەڵ وێنەکانی ئەم پارچەیەدا هەبوو، دوو خەیاڵی شاعیرانە بۆ یەك بۆچوون‌و دەربڕینی هاوبەش، نووسینی ئەم تیبینییەم بەپێویست زانی.